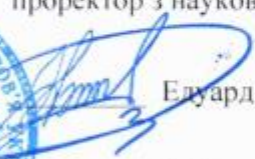

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА ДЕРМАТОЛОГІЇ ТА ВЕНЕРОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДЕРМАТОЛОГІЧНІ УРАЖЕННЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ
ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: «Медицина»

2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 29 червня 2023 року).

Розробники:

завідувач кафедри дерматології та венерології, доктор мед. наук, професор, Лебедюк М.М.,

кандидат мед. наук, доцент Ковтун Л.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дерматології та венерології

Протокол № 1 від «28» серпня 2023р.

Завідувач кафедри

Михайло ЛЕБЕДІЮК

Погоджено із гарантом ОПП

Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з терапевтичних дисциплін ОНМедУ Протокол № 1 від «31» серпня 2023р.

Голова предметної циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін

Олена ВОЛОШИНА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри дерматології та венерології

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри дерматології та венерології

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів:3 Годин: 90 Змістових модулів: 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Денна форма навчання</i>
		<i>вибіркова дисципліна</i>
		<i>Рік підготовки: 6 курс</i>
		<i>Семестри: XI - XII</i>
		<i>Лекції (0 год.)</i>
		<i>Семінарські заняття (0 год.)</i>
		<i>Практичні заняття (30 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота 60 год. у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>
		<i>Форма підсумкового контролю – залік</i>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни:

- формування фахових і загальних компетентностей в роботі з пацієнтами;
- формування у здобувачів вищої освіти системних знань за темою: «дерматологічні ураження при захворюваннях внутрішніх органів»;
- вміти аналізувати етіологію та патогенез шкірної патології при вісцеральних хворобах;
- вміти скласти план обстеження хворих зі шкірною патологією при вісцеральних хворобах;
- вміти трактувати клінічні ознаки, принципи діагностики шкірної патології при вісцеральних хворобах;
- вміти формувати схеми обстеження та лікування пацієнтів з шкірною патологією при вісцеральних хворобах;
- вміти аналізувати висновки додаткових методів обстеження пацієнтів з шкірною патологією при вісцеральних хворобах;
- вміти скласти план лікування та профілактики пацієнтів з шкірною патологією при вісцеральних хворобах.

Завдання:

1. Набуття навичок і вмінь загального обстеження дерматологічного хворого (огляд, оцінка змін шкіри, визначення проліферативних, ексудативних, порожнинних і безпорожнинних, природжених і набутих первинних та вторинних морфологічних елементів, мономорфності та поліморфності

висипки, пальпація, перкусія, поскрібування, визначення дерматографізму, здійснення діаскопії, йодної проби Бальцера, симптомів Нікольського, Мещерського, інструментальні дослідження).

2. Допомогти здобувачам розбиратися в дерматологічних ураженнях при захворюваннях внутрішніх органів.

3. Набуття практичних навичок для діагностики та диференційної діагностики при найпоширеніших захворюваннях шкіри, слизової оболонки рота.

4. Набуття вмінь організовувати консультацій лікарів-фахівців для встановлення остаточного діагнозу.

5. Засвоєння сучасних методів терапії і профілактики шкірних хвороб.

6. Набуття практичних навичок щодо забору для лабораторного дослідження необхідного біоматеріалу (луски, нігті, гній, серум, кров тощо) і вміння їх правильної інтерпретації.

7. Набуття навичок і вмінь надання невідкладної допомоги при непритомності, шоку, алергічних реакціях; направлення хворих до спеціального лікувально-профілактичного закладу.

8. Набуття навичок застосування примочок, паст аерозолів, лосьйонів та ін.

9. Набуття навичок і вмінь оформлення медичної документації – амбулаторних карт хворого.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних *компетентностей*:

Загальні компетентності за вимогами НРК.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології

ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

ЗК13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів

- СК3.** Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання
- СК4.** Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань
- СК5.** Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань
- СК6.** Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань
- СК7.** Здатність до діагностування невідкладних станів
- СК8.** Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги
- СК10.** Здатність до виконання медичних маніпуляцій
- СК11.** Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності
- СК13.** Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів
- СК14.** Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб
- СК15.** Здатність до проведення експертизи працездатності
- СК16.** Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм
- СК24.** Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами
- СК25.** Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів
- СК26.** Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду
- СК27.** Здатність до вміння діагностувати та визначати тактику ведення хворих на позалегеневі й поширені форми туберкульозу, у т.ч. ко-інфекцію ТБ/ВІЛ з хіміорезистентним перебігом

Програмні результати навчання.

- ПРН1.** Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- ПРН2.** Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- ПРН3.** Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне

осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН8. Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9. Визначити характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоналізовані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН10. Визначити необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та

юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомоги при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.

ПРН21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН32. Вміння діагностувати та визначати тактику ведення хворих на позалегеневі й поширені форми туберкульозу, у т.ч. ко-інфекцію ТБ/ВІЛ з хіміорезистентним перебігом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

1. Будову та функції шкіри, її придатків та слизових оболонок.
2. Шкірних хвороб на основі етіологічних факторів та патоморфологічних проявів, спеціальну дерматологічну термінологію.
3. Етіологію, патогенез та патоморфологію найбільш розповсюджених шкірних хвороб.
4. Клінічні ознаки та перебіг шкірних хвороб.
5. Принципи діагностики та основи диференційної діагностики шкірних хвороб.

6. Стандарти раціонального лікування дерматологічних хвороб (топічна та системна терапія).

7. Основи первинної та вторинної профілактики шкірних хвороб.

принципи медико-психологічної реабілітації хворих з дерматологічною патологією.

8. Методи психопрофілактичної роботи з хворими на шкірні хвороби.

Вміти:

1. Визначати етіологічні та патогенетичні фактори появи та подальшого клінічного перебігу найбільш поширених шкірних захворювань людини.

2. Описувати патологічні дерматологічні стани.

3. Ставити на основі клініко-анамнестичних даних попередній діагноз найбільш поширених шкірних захворювань.

4. Описувати дерматологічні стани у пацієнта.

5. Призначати лабораторне та/або інструментальне обстеження, здійснювати диференційну діагностику дерматозів

6. Визначати основні принципи лікування хворих відповідно до їх діагнозу.

7. Визначати тактику ведення хворого на шкірні хвороби.

8. Призначити раціональну топічну та системну терапію.

9. Оцінювати психологічний стан хворого з шкірною патологією.

10. Користуватися методами клініко-психологічного тестування хворих для визначення їх психологічного стану.

11. Визначати тактику подальшої психологічної підтримки хворого, у разі хронічного тривалого перебігу захворювання.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Пропедевтика дерматології.

Тема 1. Введення в дерматологію. Будова, функції шкіри та її придатків.

Дерматовенерологія – наукова дисципліна, яка охоплює не тільки питання клінічного характеру, але і ряд проблем епідеміології, соціології, економіки, демографії, етики, правові аспекти. Стародавня історія дерматовенерології. Історія становлення та розвитку дерматовенерології в Україні, в Одеському регіоні. МКЗ-10. Анатомія та гістологія нормальної шкіри та її придатків. Загальна характеристика шкіри – колір, еластичність, тургор, малянок, вологість, жирність та інш. Будова епідермісу, дерми, підшкірної жирової клітковини. Кровоносні і лімфатичні судини, нервоворецепторний апарат шкіри. Волосся, волосняний фолікул, потові залози, сальні залози, нігті – будова, функції. Фізіологія та біохімія шкіри. Зв'язок шкіри з іншими органами та системами. Участь шкіри у водному, мінеральному, білковому,

вуглеводному, вітамінному, ферментному та жировому обмінах. Утворення в шкірі біологічно активних сполук. Основні функції шкіри – захисна, імунна, терморегуляційна, видільна, резорбційна, дихальна. Шкіра – орган чуття.

Тема 2. Патоморфологічні зміни шкіри. Первинні та вторинні морфологічні елементи шкіри.

Етіологія та патогенез захворювань шкіри. Поняття «висипка» та її роль при постановці відповідного дерматологічного діагнозу. Первинні морфологічні елементи висипу: пляма (macula), пухир (urtica), міхурець (vesicula), пузир/міхур (bulla), гнійничок (pustula), вузлик (papula), горбик (tuberculum), вузол (nodus), пухлина (tumor), киста (cista). Вторинні елементи: вторинна пігментна пляма, лусочка (squama), ерозія (erosio), виразка (ulcus), кірка (crusta), кірко-луска (crusta-laminosa), тріщина (fissura seu raqades), екскоріація (син. травматична ерозія), рубець (cicatrix), струп («sphacelus»), ліхеніфікація (lichenificatio, син. ліхенізація - lichenisatio), вегетація (vegetatio).

Тема 3. Методи обстеження дерматологічного пацієнта. Принципи лікування хвороб шкіри.

Методи досліджень: візуальне спостереження, клінічна оцінка висипань, лабораторні дослідження. Додаткові методи обстеження шкірних хворих: діаскопія або вітропресія, зішкрябування, визначення характеру дермографізму, шкірних проб з алергенами, люмінісентна діагностика, біопсія, діагностичні проби та феномени (проба Бальцера, проба Ядасона, проба за Броком, псоріатична тріада, феномени: Поспелова, «яблучного желе», Кебнера). Стоматологічні прояви шкірних хвороб. Дерматози являють собою не тільки місцеві патологічні процеси в шкірі. Вони – результат змін нервової системи, функцій внутрішніх і ендокринних органів, обміну речовин, гомеостазу та ін. Тому лікування уражень шкіри повинне бути комбінованим (загальним і місцевим), комплексним – із застосуванням психотерапії, медикаментозних препаратів, фізіотерапевтичних методів і курортного лікування. При лікуванні шкірних хвороб використовуються таку систему: 1) режим; 2) дієта; 3) загальна терапія; 4) зовнішня (місцева) терапія; додаткові (психотерапевтичні, фізіотерапевтичні, хірургічні) методи; 6) профілактика та курортолікування.

Змістовий модуль 2. Дерматологічні ураження при захворюваннях внутрішніх органів.

Тема 4. Шкірні прояви злоякісних пухлин внутрішніх органів. Чорний акантоз. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз.

Некролітична мігруюча еритема. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Генералізований свербіж. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Набутий іхтіоз. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Синдром Світта. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Гангренозна піодермія. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Паранеопластична пухирчатка. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз.

Шкірні метастази злоякісних новоутворень шкіри: меланому, плоскоклітинної карциноми, базальноклітинної карциноми, саркоми Капоші, хвороби Педжета. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії та профілактики.

Тема 5. Шкірні прояви при серцево-судинних захворюваннях.

Ксантелазма. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Ксантома. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Сітчасте лівідо. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. ЛЕОПАРД синдром. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Васкуліти шкіри. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії.

Тема 6. Шкірні прояви при захворюваннях шлунково-кишкового тракту.

Герпетиформний дерматит Дюринга. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Червоний плоский лишай. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Ентеропатичний акродерматит. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Шкірні ускладнення хвороби Крона. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Шкірні прояви гіповітамінозів. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії.

Тема 7. Шкірні прояви при захворюваннях сполучної тканини.

Склеродермія. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Червоний вовчак. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Псоріатичний артрит. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Дерматоміозит. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Реактивний артрит. Клінічна картина. Діагностика та

диференційний діагноз. Принципи терапії.

Тема 8. Шкірні прояви при ендокринних і метаболічних захворюваннях.

Порфірія. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Шкірні маніфестації при цукровому діабеті: кандидоз, фурункульоз, ліпоїдний некробіоз. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Амілоїдоз шкіри. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Кальцифікація шкіри. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії.

Тема 9. Шкірні прояви при нервово-психичних захворюваннях.

Нейродерміт. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Нейрофіброматоз. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Комплекс туберозного склерозу. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Атаксія – телеангіектазії. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Дерматозойне марення. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Дисморфічні розлади. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Артифіціальний дерматит. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії. Невротичні екскоріації. Клінічна картина. Діагностика та диференційний діагноз. Принципи терапії.

Тема 10. Розлади пігментації шкіри. Класифікація розладів пігментації.

Методи дослідження пігментацій. Прогноз та профілактика рецидивів. Меланін — основний пігмент, який формує забарвлення шкіри, волосся та очей, захищає шкірний покрив людини від фотостаріння, раку, сонячних опіків, фотодерматозів. Процес пігментоутворення — це свого роду запобіжник, який був створений самою природою для захисту нашої шкіри від негативного впливу різних чинників: сонячних променів, наслідків мутагенної природи (тобто тих, що викликані змінами генетичного матеріалу клітини), і т.д. По суті, гіперпігментація спрямована на захист ядерних структур клітин (ДНК шкіри) від пошкодження.

Тема 11. Вроджені, спадкові розлади пігментації та вісцеральна патологія.

Вроджені гіпермеланози: невус пігментний, лентиго юнацьке, нетримання пігменту. Спадкові гіпермеланози: ластовиння, меланізм, лентигіноз спадковий, лентигіноз періорифіціальний. Вроджені гіпомеланози: безпігментний невус, альбінізм, п'єбалдизм, спадкові синдроми, синдроми з депігментацією,

ідіопатичні синдроми. Клініка, діагностика, сучасне лікування принципи роботи з хворими, які страждають на поширені вродженні, спадкові розлади пігментації.

Тема 12. Придбані розлади пігментації та вісцеральна патологія. Придбані гіпермеланози: обмежені гіпермеланози, дифузні гіпрпігментації, токсичні гіперпігментації, артіфікаційні гіпермеланози. Клініка, діагностика. Принципи лікування та профілактики. Придбані гіпомеланози: вітіліго. Клініка, діагностика. Принципи лікування та профілактики. Постінфекційні та післязапальні гіпохромії. Клініка, діагностика. Принципи лікування та профілактики.

Змістовий модуль 3. Патологія придатків шкіри при захворюваннях внутрішніх органів.

Тема 13. Патологія нігтів при дерматозах, при патології внутрішніх органів. Врослий ніготь. Клініка, діагностика. Принципи лікування. Оніхоліз, дистрофії нігтів: аноніхія, птеригіум нігтя, платоніхія, трахіоніхія, поперечна борозна нігтя. Клініка, діагностика. Принципи лікування. Розлади пігментації нігтів, гіпертрофічні зміни нігтів. Клініка, діагностика. Принципи лікування.

Тема 14. Патологія волосся при дерматозах, при патології внутрішніх органів. Методи оцінки стану та дослідження волосся в клінічній практиці. Гіпертрихоз: вроджені, набуті. Клініка, діагностика. Принципи лікування. Гіпотрихоз: вроджені, набуті. Клініка, діагностика. Принципи лікування. Рубцеві алопеції: вроджені, набуті. Клініка, діагностика. Принципи лікування. Нерубцеві алопеції: вогнищева, дифузна. Клініка, діагностика. Принципи лікування. Захворювання стрижня волосини. Клініка, діагностика. Принципи лікування.

Тема 15. Патологія сальних та потових залоз при дерматозах, при патології внутрішніх органів. Еруптивні ксантоми. Хвороби сальних залоз: себорея, вугри звичайний, рожеві вугри (розацеа). Клініка, діагностика. Принципи лікування. Пухлини сальних залоз: справжні пухлини сальних залоз, пухлиноподібні ураження сальних залоз. Клініка, діагностика. Принципи лікування. Захворювання потових залоз. Клініка, діагностика. Принципи лікування. Пухлини потових залоз. Клініка, діагностика. Принципи лікування.

Залік.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Практичні заняття	СРС	Інд. робота
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Пропедевтика дерматовенерології.				
Тема 1. Введення в дерматологію. Будова, функції шкіри та її придатків.	6	2	4	-
Тема 2. Патоморфологічні зміни шкіри. Первинні та вторинні морфологічні елементи шкіри.	6	2	4	-
Тема 3. Методи обстеження дерматологічного пацієнта. Принципи лікування хвороб шкіри.	6	2	4	-
Разом за змістовим модулем 1	18	6	12	-
Змістовий модуль 2. Дерматологічні ураження при захворюваннях внутрішніх органів.				
Тема 4. Шкірні прояви злоякісних пухлин внутрішніх органів. Чорний акантоз. Некролітична мігруюча еритема. Генералізований свербіж. Набутий іхтіоз. Синдром Світта. Гангренозна піодермія. Паранеопластична пухирчатка. Шкірні метастази злоякісних новоутворень шкіри: меланоми, плоскоклітинної карциноми, базальноклітинної карциноми, саркоми Капоші, хвороби Педжета.	6	2	4	-
Тема 5. Шкірні прояви при серцево-судинних захворюваннях. Ксантелазма. Ксантома. Сітчасте лівідо. ЛЕОПАРД синдром. Васкуліти шкіри.	6	2	4	-
Тема 6. Шкірні прояви при захворюваннях шлунково-кишкового тракту. Герпетиформний дерматит Дюринга. Червоний плоский	6	2	4	-

лишай. Ентеропатичний акродерматит. Шкірні ускладнення хвороби Крона. Шкірні прояви гіповітамінозів.				
Тема 7. Шкірні прояви при захворюваннях сполучної тканини. Склеродермія. Червоний вовчак. Псоріатичний артрит. Дерматоміозит. Реактивний артрит.	6	2	4	-
Тема 8. Шкірні прояви при ендокринних і метаболічних захворюваннях. Порфірія. Шкірні маніфестації при цукровому діабеті: кандидоз, фурункульоз, ліпоїдний некробіоз. Амілоїдоз шкіри. Кальцифікація шкіри	6	2	4	-
Тема 9. Шкірні прояви при нервово-психічних захворюваннях. Нейродерміт. Нейрофіброматоз. Комплекс туберозного склерозу. Атаксія – телеангіектазії. Дерматозойне марення. Дисморфічні розлади. Артифіціальний дерматит. Невротичні екскоріації	6	2	4	-
Тема 10. Розлади пігментації шкіри. Класифікація розладів пігментації. Методи дослідження пігментацій.	6	2	4	-
Тема 11. Вродженні, спадкові розлади пігментації та вісцеральна патологія.	6	2	4	-
Тема 12. Придбані розлади пігментації та вісцеральна патологія.	6	2	4	-
Разом за змістовим модулем 2	54	18	36	-
Змістовий модуль 3.				
Патологія придатків шкіри при захворюваннях внутрішніх органів.				
Тема 13. Патологія нігтів при дерматозах, при патології внутрішніх органів.	6	2	4	-
Тема 14. Патологія волосся при дерматозах, при патології внутрішніх органів.	6	2	4	-
Тема 15. Патологія сальних та потових залоз при дерматозах, при патології внутрішніх органів. Еруптивні ксантоми. Залік	6	2	4	-

<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	18	6	12	-
УСЬОГО ГОДИН	90	30	60	-

5. Теми лекційних/семінарських/практичних/ лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять (лекції програмою не передбачені)

5.2. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кіль- кість годин
<i>Змістовий модуль 1. Пропедевтика дерматовенерології.</i>		
1	Введення в дерматологію. Будова, функції шкіри та її придатків.	2
2	Патоморфологічні зміни шкіри. Первинні та вторинні морфологічні елементи шкіри.	2
3	Методи обстеження дерматологічного пацієнта. Принципи лікування хвороб шкіри.	2
<i>Змістовий модуль 2. Дерматологічні ураження при захворюваннях внутрішніх органів.</i>		
4	Шкірні прояви злоякісних пухлин внутрішніх органів. Чорний акантоз. Некролітична мігруюча еритема. Генералізований свербіж. Набутий іхтіоз. Синдром Світта. Гангренозна піодермія. Паранеопластична пухирчатка. Шкірні метастази злоякісних новоутворень шкіри: меланому, плоскоклітинної карциноми, базальноклітинної карциноми, саркоми Капоші, хвороби Педжета.	2
5	Шкірні прояви при серцево-судинних захворюваннях. Ксантелазма. Ксантома. Сітчасте лівідо. ЛЕОПАРД синдром. Васкуліти шкіри.	2
6	Шкірні прояви при захворюваннях шлунково-кишкового тракту. Герпетиформний дерматит Дюринга. Червоний плоский лишай. Ентеропатичний акродерматит. Шкірні ускладнення хвороби Крона. Шкірні прояви гіповітамінозів.	2
7	Шкірні прояви при захворюваннях сполучної тканини. Склеродермія. Червоний вовчак. Псоріатичний артрит. Дерматоміозит. Реактивний артрит.	2
8	Шкірні прояви при ендокринних і метаболічних захворюваннях. Порфірія. Шкірні маніфестації при цукровому діабеті: кандидоз, фурункульоз, ліпоїдний некробіоз. Амліодоз шкіри. Кальцифікація шкіри	2
9	Шкірні прояви при нервово-психічних захворюваннях. Нейродерміт. Нейрофіброматоз. Комплекс туберозного склерозу. Атаксія – телеангіектазії. Дерматозойне марення. Дисморфічні розлади. Артифіціальний дерматит. Невротичні екскоріації.	2
10	Розлади пігментації шкіри. Класифікація розладів пігментації. Методи дослідження пігментацій.	2
11	Вродженні, спадкові розлади пігментації та вісцеральна патологія.	2
12	Придбані розлади пігментації та вісцеральна патологія.	2
<i>Змістовий модуль 3. Патологія придатків шкіри при захворюваннях внутрішніх органів.</i>		

13	Патологія нігтів при дерматозах, при патології внутрішніх органів.	2
14	Патологія волосся при дерматозах, при патології внутрішніх органів.	2
15	Патологія сальних та потових залоз при дерматозах, при патології внутрішніх органів. Еруптивні ксантоми. Залік	2
	РАЗОМ	30

5.3. Теми семінарських занять

(семінарські заняття програмою не передбачені)

5.4. Теми лабораторних занять

(лабораторні заняття програмою не передбачені)

6. Самостійна робота

№	Тема	К-ть год.
1	Введення в дерматологію. Будова, функції шкіри та її придатків.	4
2	Методи обстеження дерматологічного пацієнта. Принципи лікування хвороб шкіри.	4
3	Шкірні прояви злоякісних пухлин внутрішніх органів.	4
4	Шкірні метастази злоякісних новоутворень шкіри.	4
5	Шкірні прояви при серцево-судинних захворюваннях.	4
6	Шкірні прояви при захворюваннях шлунково-кишкового тракту.	4
7	Шкірні прояви при захворюваннях сполучної тканини.	4
8	Шкірні прояви при ендокринних і метаболічних захворюваннях.	4
9	Шкірні прояви при нервово-психічних захворюваннях.	4
10	Класифікація розладів пігментації. Методи дослідження пігментацій шкіри.	4
11	Вродженні, спадкові розлади пігментації та вісцеральна патологія.	4
12	Придбані розлади пігментації та вісцеральна патологія.	4
13	Патологія нігтів при дерматозах, при патології внутрішніх органів	4
14	Патологія волосся при дерматозах, при патології внутрішніх органів.	4
15	Патологія сальних та потових залоз при дерматозах, при патології внутрішніх органів.	4
	Разом	60

7. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- словесні методи: навчальна розповідь, бесіда, навчальна дискусія (вони дозволяють роз'яснити ключові питання теми заняття та інтегрувати у процес теоретичного розбору опитування здобувачів вищої освіти),

інструктаж, робота з методичними розробками, методичними посібниками, підручником;

- наочні методи: демонстрування мультимедійних матеріалів з використанням LCD-екрану за темами клінічного заняття, а також робота у ліжка хворого (розбір клінічних випадків під час відвідування відділення або з використанням електронної бази даних);
- практичні методи: вправа (вирішення ситуаційної клінічної задачі з постановкою діагнозу, його обґрунтуванням і відповіддю на запитання до неї; робота з тестовими завданнями за типом КРОК-2; практична робота у ліжка хворого з клінічним розбором та відкритою дискусією.

Видами навчальної діяльності здобувачів вищої освіти згідно з навчальним планом є: а) практичні заняття, б) самостійна робота (СРС).

Тематичні плани практичних занять та СРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, які входять до складу змістових розділів.

Практичні заняття проводяться на клінічних базах кафедри. Методика організації клінічних практичних занять передбачає необхідність:

- зробити здобувача вищої освіти учасником процесу надання медичної допомоги пацієнтам від моменту їх госпіталізації, обстеження, постановки діагнозу, проведення диференційної діагностики, лікування до виписки зі стаціонару;
- оволодіти професійними практичними навичками: навичками роботи в команді здобувачів вищої освіти, лікарів, інших учасників надання медичної допомоги;
- сформувати відповідальність здобувачів вищої освіти, як майбутнього фахівця за рівнем своєї підготовки, її удосконалення протягом навчання і професійної діяльності.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійне опанування алгоритмів спілкування з хворим.

Завдання для самостійної роботи у вигляді питань з переліку тем СРС включаються до усної співбесіди, письмової роботи (під час клінічного заняття).

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т. ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному / семінарському / лабораторному занятті:

здійснюється під час практичного заняття на основі теоретичних знань і практичних навичок та вмінь, задля чого використовуються наступні форми контролю:

- усне опитування;
- бліц-опитування;
- контроль практичних навичок (робота у ліжка хворого) – контроль викладачем, самоконтроль;
- контроль вирішення ситуаційної клінічної задачі з постановкою діагнозу, його обґрунтуванням і відповіддю на питання до неї наприкінці заняття (письмовий контроль);
- усні/письмові відповіді на питання за темами СРС відповідно до календарно-тематичного плану;
- оцінювання активності на занятті.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному / семінарському / лабораторному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма

складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Сілабус
3. Методичні розробки до практичних занять
4. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
5. Мультимедійні презентації
6. Ілюстративні матеріали
7. Ситуаційні клінічні завдання
8. Ситуаційні результати лабораторних обстежень
9. Сценарії рольових ігор (за необхідністю)
10. Електронний банк тестових завдань Крок-2

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Анатомія і гістологія шкіри.
2. Функції шкіри: захисна, терморегулююча, секреторна, всмоктувальна та ін.
3. Гістопатологічні зміни при запальних процесах в шкірі
4. Морфологічні елементи шкірних висипів (первинні, вторинні)
5. Гістологія первинних морфологічних елементів шкірних висипів
6. Стійкі вторинні елементи шкірних висипів
7. Діагностичне значення морфологічних елементів шкірних висипів
8. Поліморфізм висипки
9. Методика обстеження хворих на шкірні хвороби
10. Спеціальні дерматологічні дослідження: пальпація, зішкрябування, діаскопія, дермографізм, шкіоні проби, біопсія.
11. Методи лабораторних обстежень в дерматології (загальні і спеціальні)
12. Основні методи лікування, що застосовуються в дерматології
13. Дієтотерапія при шкірних хворобах

14. Лікарські форми для зовнішнього застосування.
15. Шкірні прояви злоякісних пухлин внутрішніх органів.
16. Шкірні метастази злоякісних новоутворень шкіри.
17. Шкірні прояви при серцево-судинних захворюваннях.
18. Шкірні прояви при захворюваннях шлунково-кишкового тракту.
19. Шкірні прояви при захворюваннях сполучної тканини.
20. Шкірні прояви при ендокринних і метаболічних захворюваннях.
21. Шкірні прояви при нервово-психичних захворюваннях.
22. Класифікація розладів пігментації. Методи дослідження пігментацій шкіри.
23. Вродженні, спадкові розлади пігментації та вісцеральна патологія.
24. Придбані розлади пігментації та вісцеральна патологія.
25. Будова нігтів, анатомія, гістологія, функції.
26. Патологія нігтів при дерматозах.
27. Патологія нігтів при захворюваннях внутрішніх органів.
28. Будова волосся, анатомія, гістологія, функції.
29. Патологія волосся при дерматозах.
30. Патологія волосся при захворюваннях внутрішніх органів.
31. Будова сальних та потових залоз, анатомія, гістологія, функції.
32. Патологія сальних та потових залоз при дерматозах.
33. Патологія сальних та потових залоз при захворюваннях внутрішніх органів.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Дерматологія і венерологія: Підручник для студ. мед. закладів фахової передвищої та вищої освіти. 2-ге вид., стер. Затверджено МОЗ / В.І. Степаненко, А.І. Чоботарь, С.О. Бондарь та ін. К., 2020.
2. Дерматологія. Венерологія. Т.В. Святенко, І.В. Свистунов. Видавництво: Нова книга, 2021, с. 656.
3. Дерматологія та венерологія: навчальний посібник для підготовки студентів закладів вищої медичної освіти зі спеціальності «Медицина» з тем, які винесено для самостійної роботи / О.І. Денисенко, М.П. Перепічка, М.Ю. Гаєвська [та ін.]. Чернівці, 2019.
4. Практикум з дерматології і венерології / В. І. Степаненко, А. І. Чоботарь, С. О. Бондарь. Київ: Медицина, 2018.
5. Дерматологія, венерологія / За загальною редакцією О.О. Сизон. – Посібник для студентів, магістрів вищих навчальних закладів. – Львів: ТзОВ «ДрукЗахід», 2017.

6. Дерматологія, венерологія в питаннях та відповідях / За загальною редакцією О.О. Сизон. – Посібник для студентів, магістрів вищих навчальних закладів. – Львів: ТзОВ «ДрукЗахід», 2017.

Додаткова

1. Dermatology, Venereology. Textbook / [Stepanenko V.I, Shupenko M.M., Mikheiev O.G. et al.]; under edit. of V.I. Stepanenko. Kyiv.: KIM, 2013.
2. Rook's Textbook of Dermatology Eds.: T. Burns, S. Breathnach, N. Cox, C. Griffiths. 9th ed. 4 Volume Set – Wiley-Blackwell, 2016. – 4696 p.
3. Andrews' Diseases of the Skin: Clinical Dermatology Odom R. B., James W. D., Berger T. G. 12th ed. – Saunders, 2015. – 968 p.
4. Fitzpatrick's Dermatology in General Medicine. 8th ed. Eds.: L. A. Goldsmith et al. – N.Y.: McGraw-Hill medical, 2012. – XXX. - 3076 p. (Two vol).
5. Lima A.L., Illing T., Schliemann S., Elsner P. Cutaneous Manifestations of Diabetes Mellitus: A Review. Am J Clin Dermatol. 2017; 18:541–553.
6. Lause M., Kamboj A., Fernandez Faith E. Dermatologic manifestations of endocrine disorders. Transl Pediatr. 2017; 6:300–312.
7. Henske E.P., Jozwiak S., Kingswood J.C., Sampson J.R., Thiele E.A. Tuberous sclerosis complex. Nat Rev Dis Primers. 2016; 2:1603517. Robles-Mendez J.C., Vazquez-Martinez O., Ocampo-Candiani J. Skin manifestations of chronic kidney disease. Actas Dermosifiliogr. 2015; 106:609–622.
8. Maiberger MP. In: Dermatological Signs of Systemic Disease. 5th ed. Callen J, Jorizo J, Zone J, Piette W, Rosenbach M, Vleugels RA, editors. Elsevier; USA: 2017. Renal disease and the skin; pp. 323–329.
9. Callen JP. 5th ed. Elsevier; 2017. Dermatological signs of systemic disease; pp. 99–103.
10. Robson KJ, Piette WW. Cutaneous manifestations of systemic diseases. Med Clin North Am. 1998; 82:1359–1379.

13. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Сайт університету <https://onmedu.edu.ua/>

Кафедри E-mail kdvrem@onmedu.edu.ua

Бібліотека library@onmedu.edu.ua